

NJOAMMUNDÁVDALÁGA 58 D § MIELDE MEARRÁDUS LAPPI BUHCCEDIKŠUNBIRE GIELDDAID GUOVLLUIDE

ÁŠŠI DUOGÁŠ

Máilmmi dearvvašvuodaorganisašuvdna WHO almmuhii koronavirusepidemiija pandemijan 11.3.2020. Stáhtaráđđi attii 16.3.2020 vuosttas ávžžuhusa, man mielde almmolaš čoahkkaneamit ráddjejuvvojit ođđa koronavirusa dagahan infekšuvnna (covid-19) leavvama eastadeami dihte.

Lappi guovlohálddahušdoaimmahat lea 17.3.2020–11.2.2021 áigge addin mearrádusaidisguin dahkan njoammundávdalága 58 § 1 momeantta mielde ráddjenmearrádusaid, mat gusket álbmotdilálašvuodaid ja almmolaš čoahkkimiid lágidemiid.

Guovlohálddahušdoaimmahat lea 1.3.2021 addin mearrádusainis gieldán Lappi buhccedikšunbire gielddaid guovlluin buot álbmotdilálašvuodaid ja almmolaš čoahkkimiid, mat ordnejuvvojit sis- ja olgosajiin ja maidda oassálastet badjel 6 olbmo. Dasa lassin guovlohálddahušdoaimmahat lea ásahan eavttu eanemustá 6 olbmo álbmotdilálašvuodaid ja almmolaš čoahkkimiid lágidemiide, mat ordnejuvvojit sissajiin ja areálalaččat ráddjejuvvon olgosajiin, ahte oahpahuš- ja kulturministeriija ja Dearvvašvuoda ja buresveadjima lágádusa 21.9.2020 addin ráva čuvvojuvvo. Mearrádus lea fámus 2.3.–28.3.2021 áigge.

GULLAN

Gullan livččii sáhttán áitit dán mearrádusa dárkkuhusa ollašuvvama, ja das čuvvon maŋŋoneapmi livččii mielddisbuktán mearkkašahtti hehttehusa olbmuid dearvvašvuhtii ja almmolaš dorvvolašvuhtii, man dihtii hálddahušlága (434/2003) 34 § 2 momeantta 4 čuoggá vuodul áššis ii leat čađahuvvon gullan.

GUOVLOHÁLDDAHUSDOAIMMAHAGA ČOAVDDUS JA ÁKKASTALLAMAT

MEARRÁDUS

Lappi guovlohálddahušdoaimmahat geatnegahtta njoammundávdalága 58 § 1 momeantta vuodul buot 58 d § 5 momeanttas dárkkuhuvvon doaimmiid ordnet 3 momeanttas dárkkuhuvvon publigummii rabas dahje ráddjejuvvon áššehas- ja oassálastijoavkkuid orodeapmái dárkkuhuvvon sajiid atnima Lappi buhccedikšunbire gielddaid guovlluin nu, ahte áššehasain ja doibmii

oassálastiin sihke fáruin lea duohtadilis vejolašvuohta garvit 58 d § 4 momeanttas dárkkuhuvvon lagaškontávta nuppi nuppiide.

Njoammundávdalága 58 d § 5 momeantta mielde doaibmit, 3 momeanttas dárkkuhuvvon publígmii rabas dahje ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkku orodeapmái dárkkuhuvvon sajít sihke 4 momeanttas dárkkuhuvvon lagaškontákta leat dárkileappot meroštallojuvvon dán mearrádusa ákkastallamiin.

Mearrádus lea fámus 8.3.–28.3.2021 áigge.

ÁKKASTALLAMAT

Guovddáš mearrádusat

Njoammundávdalága 1 § mielde lága dárkkuhussan lea caggat njoammundávddaid ja daid leavvama sihke dain olbmuide ja servodahkii čuohcci hehttehusaid.

Njoammundávdaláhkii leat njoammundávdalága rievdadeamis ja gaskaboddosaš rievdadeamis addon lágain (147/2021) earret eará gaskaboddosaččat lasihuvvon 58 c–58 h § ja 59 a–59 e §. Dát máinnašuvvon gaskaboddosaš paragráfat leat fámus 30.6.2021 rádjai.

Njoammundávdalága 58 c § 1 momeantta mielde publígmii dahje ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkku orodeapmái dárkkuhuvvon sissajiid sihke areálalaččat ja doaimma ektui ráddjejuvvon olgosajiid, mat adnojuvvojit áššehasaide dahje oassálastiide oaivvilduvvon dárkkuhussii ja maid atnimis dán doibmii doaimma lágideaddji vástida dihto áiggemuttus, hálddašeamis vástideaddji 3 momeanttas dárkkuhuvvon doaibmi galgá covid-19-epidemiija caggama eastadeami várás iežas doaimmas fuolahit, ahte:

- 1) áššehasain ja oassálastiin lea vejolašvuohta giedaid bassamii;
- 2) áššehasaide ja oassálastiide addojuvvojit doaibmarávvagat, mat gusket doarvái gaskka doallama, giedaid bassama ja eará vástideaddji geavadiid, mat cagget njoammuma leavvama;
- 3) sajiid ja bajážiid buhtisteapmi beavttálmahttojuvvo dan lassin, maid muđuid guoskevaš doaimma oasil buhtisteamis mearriduvvo;

Paragráfa 2 momeantta mielde dán paragráfas dárkkuhuvvon sajiid hálddašeamis vástideaddji 3 momeanttas ásahuvvon doaibmi galgá lassin ordnet áššehasaid ja oassálastiid orodeami dan láchkai lávda, go dat lea vejolaš guoskevaš doaimma sierrasárgosiid vuhtiválddedettiin ja bidjat vejolaš áššehasbáikkiid doarvái guhkás nubbi nuppis.

Máinnašuvvon paragráfa 3 momeanttas ásahuvvo dain doaibmiin, geaid ovdalis 58 c §:s mearriduvvon geatnegasvuođat gusket. Paragráfa 4–5 momeanttaid mielde 1 momeanttas ásahuvvon geatnegasvuođat eai goittotge guoskka priváhta dahje bearšeallimii gulli doaimma eaige dat oaččo hehttet geange vuoigatvuođa lágas mearriduvvon bálvalusaide, vuoigatvuođa oažžut iežas ášši giedahallanláhká

doaibmaválddálaš virgeoapmahaččas eaige dat oaččo hehttet virgeoapmahačča dahje virgeolbmo dikšumis virgedoaimmaidis.

Máinnašuvvon paragrafa 7 momeantta mielde stáhtaráđi ásašusain sáhttá addit dárkilut njuolggadusaid gieđaid bassanvejolašvuoda ordnemis, áššehasaide ja oassálastiide dárkkuhuvvon doaibmabijuid addimis sihke sajiid ja bajážiid buhtisteamis.

Njoammundávdalága 58 d § 1 momeantta mielde, jus lea vuohttimis, ahte 58 c § čuovvu ja eará juo ollašuttun doaibmabijut eai leat doarvái ja jus covid-19-epidemijja leavvama caggamii 2 momeanttas ásašuvvon eavttuid dievadettiin lea vealtameahttun, guovlohálddahušdoaimmahat sáhttá addit guovllustis buot 5 momeanttas máinnašuvvon doaibmiid geatnegahtti mearrádusa, man mielde publigummii rabas dahje ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkkuid orodeapmái dárkkuhuvvon sajiid atnin galgá ordenjuvvot nu, ahte áššehasain ja doibmii oassálastiin sihke fáruin lea duohtadilis vejolašvuhta garvit 4 momeanttas dárkkuhuvvon lagaškontávttá nuppi nuppiide.

Guovlohálddahušdoaimmahaga dahkan mearrádusa eaktun lea lassin, ahte doaibmabijut leat vealtameahttumat mángga gieldda guovllus. Mearrádusas galgá boahit albmosii, ahte doaibmi sáhttá ollašuttit iežas geatnegasvuoda áššehasmeari ráddjemiin, áššehasbáike- dahje sadjeordnemiin dahje eará vugiin, mas váldá vuhtii iežas doaibmama sierrasárgosiid.

Mearrádusas galgá dasa lassin čilget, mii dárkkuhuvvo publigummii rabas ja ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkku orodemiin sihke lagaškontávttain. Gieldda dahkan seammá áigge fámus leahkki mearrádusas ásašuvvon geatnegasvuodát dievasmahttet gieldda guovllus fámus leahkki geatnegasvuodaid, mat leat ásašuvvon guovlohálddahušdoaimmahaga mearrádusain.

Máinnašuvvon paragrafa 2 momeantta mielde 1 momeantta čuovvu mearrádusa oažžu dahkat, jus buohccedikšunbire guovllus 14 manjimuš beaivve áigge, mas diehtu lea oažžunláhká, duođaštuvvon njoammumiid ilbmanepmi 100 000 guovdu lea unnimustá 25 ja gieldda dahje buohccedikšunbire guovllus gávnnavuovjot dávdagihput, maid njoammungollosiid ii sáhte luohthahttiláhkái guorrat ja mat dagahit áššedovdiárvoštallama mielde mearkkašahtti riskka ođđa njoammumiid leavvamii guovllus.

Máinnašuvvon paragrafa 3 momeanttas ásašuvvo, ahte publigummii dahje ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkku orodeapmái ovdalis 1 momeanttas dárkkuhuvvon sajít leat sissajit, mat geavahuovjot badjel 10 áššehasa dahje oassálasti oktanaga orodeapmái sihke areálalaččat ja doaimma mielde ráddjejuvvon olgosajit, mat adnojuovjot oktanaga badjel 50 áššehassii dahje oassálastái oaivilduvvon dárkkuhussii, ja maid atnimis dán doibmii vástida doaimma lágideaddji dihto áigemuttu.

Máinnašuvvon paragrafa 4 momeantta mielde lagaškontávttain dárkkuhuvvo olbmuid orodeapmi njunnálagaid dahje seammá sajis vuollel guovtti mehtera gaskkaid guhtet guoimmisteaset badjel 15 minuhta áigge dahje fysalaš kontákta guhtet guoibmáseaset.

Máinnašuvvon paragrafa 5 momeantta mielde ovdalis 1 momeanttas dárkkuhuvvon mearrádus geatnegahttá čuovvovaš sajiid hálddašeamis vástideaddji ja daid iežaset doaimmas geavaheaddji doaibmiid:

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

- 1) priváhta servošat, vuodđudusat ja eará vuoigatvuodalaš persovnnat, eai goittotge idjadan- ja biebmandoaimmas addon lága 1 § 2 momeantta 6 čuoggás ja Ahvenanmaa vástideaddji lánka mearrádusain dárkkuhuvvon biebmadoaimma hárjeheaddjit;
- 2) priváhta ealáhusjárjeheaddjit;
- 3) gielddat ja gieldaovttastumit;
- 4) oskkoldatovttastumit;
- 5) almmusvuoigatvuodalaš lágádusat.

Paragráfa 6-7 momeanttaid mielde 1 momeanttas dárkkuhuvvon mearrádus ii heivehuvvo goittotge oahppolágádusaid doibmii, árrabajásgeassimii, ámmátlášmmohallamii iige priváhta dahje bearašeallimii gulli doibmii iige dat oaččo hehttet geange vuoigatvuoda lágas mearriduvvon bálvalusaide, vuoigatvuoda oažžut iežas ášši gieđahallot doaibmaválddalaš virgeoapmahaččas iige dat oaččo hehttet virgeolbmo dahje virgehálddašeaddji dikšumis iežas virgedoaimmaid.

Seammá paragráfa 8 momeantta mielde ovdalis 1 momeanttas dárkkuhuvvon mearrádusa oažžu dahkat eanemustá mánotbadjái hávil. Mearrádus galgá dakkaviđe heaittihuvvot, jus paragráfas ásašuvvon eavttut eai šat dieva.

Njoammundávdalága 58 h § 1 momeantta mielde, jus gieldda njoammundávddaid vástideaddji doaibmaorgána dahje guovlohálddahušdoaimmahat leat dahkan 58 d § 1 momeanttas dárkkuhuvvon mearrádusa, áššehasaide dahje oassálastiide dárkkuhuvvon sajiid hálddašeamis vástideaddji dahje daid iežas doaimmas adni doaibmi galgá ráhkadit čálalaš plána das, mo dat ollašuttá mearrádusas ásašuvvon geatnegasvuodaid ja ráddjehusaid. Jearaldatvuloš paragráfa 3 momeantta mielde plána galgá bivddedettiin buktit ovdan gildii dahje guovlohálddahušdoaimmahakii. Plána galgá earret dan persovdnadieđuid leat sajis áššehasaide ja doibmii oassálastiide oaidninaláhkái. Jearaldatvuloš paragráfa 4 momeanttas ásašuvvo, ahte stáhtaráđi ásašusain sáhtta addit dárkilut njuolggadusaid dán paragráfas dárkkuhuvvon plána sisdoalus ja ráhkadeamis.

Njoammundávdalága 59 a § 1 momeantta mielde guovlohálddahušdoaimmahat ja gieldda bearráigeččet doaibmaguovlluineaset 58 §:s, 58 c § 1 ja 2 momeanttas, 58 d ja 58 g §:s sihke 58 h § 1 momeanttas ásašuvvon geatnegasvuodaid ja ráddjehusaid sihke daid guoski mearrádusaid čuovvuma. Njoammundávdalága 59 b §:s ásašuvvo dárkkistusain, mat dahkkojuvvojit bearráigeahču ollašuttimii ja 59 b §:s doaibmaválddis addit mearrádusaid ja ásašit bákkuhanvuogiid.

Njoammundávddain addon stáhtaráđi ásašusa 1 § 1 momeantta 14 čuoggá mielde ođđa koronavirusa dagahan infekšuvdna lea almmolašváralaš njoammundávda.

Lága ovdabarggut

Ráddehusa ovdanbuktima (245/2020) 58 d § guoski njuolggaduslaš vuodustusaid mielde guovlohálddahušdoaimmahaga ja gieldda árvvoštallanvuodđu mearrašuvvá DBL buvttadan dieđu ja rávvagiid mielde, nu ahte vuhtiiváldojit maiddái buohccedikšunbire buvttadan dárkilut guovlogovva ja guovllu eará doaibmabijut.

Mearrádusaid galgá ákkastallat guovllu dárbbuid vuodul, ja dain galgá govvidit oppalašárvoštallama doaibmabijuid epidemiologalaš ja servodatlaš váikkuhusain. Ovdanbuktima mielde koronavirusnjoammumiid leavvama caggama lassin heivehallama ulbmilin livččii ollašuhttit ealáhushárjeheaddji geahččanguovllus hálddahušvuoigatvuodalaš hehttehusa prinsihpa nu, ahte vuogit, mat ásahit ealáhushárjeheaddjiide eanet geatnegasvuodaid, livčče juhkkon ceškiid mielde ja doibmii eanemus čuohecci doaimmat livčče álo mañimužžan.

Riikkabeivviid sosiála- ja dearvvašvuodáválgagoddi deattuha smiehttamušas (StVM 1/2021 vp), man dat lea addán ráđđehusa ovdabuktima geažil, ahte láchkaevttohusa vuolggasadji lea, ahte dárbbalaš doaibmabijut ollašuhttojuvvojit sierra doaimman vuosttažettiin 58 c ja 58 d § vuodul. Easka, jus dát ja eará ollašuhtton doaimmat eai leat doarvái, sáhttá dorvvastit 58 g § heivehallamii.

Riikkaviidosaš stivren ja epidemiijadilli

Dearvvašvuoda ja buresveadjima lágádusa mielde ođđa koronavirus (SARS-CoV2) njoammu vuosttažettiin riškanasnjoammumin, go buohccán olmmoš gossá dahje gastá. Lagaškontávttas korona sáhttá njoammut maiddá guoskkaheami bokte, jus buohccán olmmoš lea ovdamearkka dihte gossan gihtii ja lea dan mañná guoskan nuppi olbmui. Virus sáhttá njoammut maiddá guoskkaheami bokte bajážiin, main leat gieskat šaddan buohccán olbmo vuoiñjahatvuhčosat. Koronavirusat leat goittotge ráhkadusa bealis dakkárat, ahte dat eai seaillo njoammun bajážiin guhká. Globála covid-19-pandemiija joatkašuvvá ja epidemiija lea ođđasit jođalmuvvan maiddá Suomus.

Koronavirusboahkohanávdnasat addet beaktilis suoji SARS-CoV2-virusa dagahan covid-19-dávdda vuostá. Suopma lea fárus buot Eurohpá uniovnna koronaboahkohanávdnaskáhppomiin. Daidda boahkohanávdnasat leat válljejuvvon daid vuorddehahtti ráhkadanáigetávvala sihke navdojuvvon beaktilvuoda ja dorvvolašvuoda mielde. Boahkohusaid áigetávvalii Suomus váikkuhit eanemus vuovdinlobiid mieđiheapmi ja boahkohanávdnasiid oažžun. Koronaboahkohusat leat álggahuvvon EU guovllus ja maiddá Suomus.

Koronaboahkohusaiguin figget Suomus vuosttažettiin caggat koronavirusa dagahan dávdanoađi dahjege duođalaš dávdadáhpáhusaid, ovdaláigge jápmimiid ja eallinjagiid massima sihke bajásdoallat dearvvašvuoda fuolahusa guoddinnávcca. Boahkohanávdnasiid skáhppomis vástida sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija. Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija lea cealkán, ahte koronaboahkohanávdnasiid skáhppojit oba álbmogii. Daningo boahkohanávdnasiid ožžot vehážiid mielde, boahkohus fálojuvvo vuosttasin sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi bargiide ja duođalaš koronavirusdávdda riskajoavkkuide. Oba álbmoga boahkohemiid besset dálá árvoštallama mielde álggahit giđdat 2021.

Stáhtaráđđi lea prinsihppamearrádusainis 3.9.2020 dorjon Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija dahkan doaibmaplána hybridastrategiija čuovvu ávžžuhusaid ja ráddjehusaid ollašuhttimii covid-19-pandemiija vuosttas muttu mañná (Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija almmustahttimat 2020:26). Plánas epidemiija hálddašeami vuolggasadjin leat báikkálaš ja guvllolaš virgeoapmahaččaid njoammundávdalága vuodul dahkan doaimmat ja mearrádusat.

Stáhtaráđi 23.10.2020 dahkan *Prinsihppamearrádus hybridastrategiija doaibmaplána ollašuhttimii laktáseaddji ávžžuhusain* (STM/2020/192) sisttisdoallá riikkaviidosaš ja

guvllolaš ávžžuhusaid, maiguin doarjut guvllolaš doaimmaid epidemiija leavvama eastadeami ja váikkuhit dasa, ahte epidemiija oažžut caggat nu jođánit go vejolaš.

Prinsihppamearrádusa mielde epidemiija dorjojuvvo njoammundávdalága vuodul vuosttažettiin báikkálaš ja guvllolaš doaimmaiguin. Prinsihppamearrádussii čállon ávžžuhusat vuodđuduvvet riikka beivviid linnjemiidda 15. golggotmánus, ja dain váldojuvvo vuhtii epidemiologalaš dilleárvvoštallan.

Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija lea 18.12.2020 sádden gielddaide, buohccidikšunbiriide ja eará gieldaovttastumiide reivve *Epidemiija leavvama eastadeapmi jođálmuvvan- ja leavvanmutter dahje eanangottiin, maid dat áitet* (VN/28363/2020). Reivves celkojuvvo earret eará, ahte epidemiija hálddašmeahttun leavvama ja bálvalusvuogádaga badjenoađuhuvvoma áitta lea ain čalmmus. Dušše jođánis, noahkku, ulbmillaš ja viiddis doaimmaiguin sáhttet eastadit epidemiija leavvama ja dan dagahan váraid olbmuid dearvvašvuhtii ja vuodđovuogiatvuodaid ollašuvvamii. Guovllu dili árvoštalladettiin galgá fuopmášumi addit maiddái birasguovlluid njoammundillái ja riikkaviidosaš epidemiijadillái. Ráddjendoaibmabijuid ii oaččo maiddái burgit ovdalágge, muhto baicca ávžžuhusaid ja ráddjehusaid galgá geahpedit árvoštallama vuodul, amas ođđa njoammungollosat beasa šaddat.

Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija lea 29.12.2020 lassan sádden gielddaide, buohccedikšunbiriide ja eará gieldaovttastumiide reivve Hybridastrategiija doaibmaplána beaivádeamit (VN/288/2020). Reivves celkojuvvo, ahte ministeriija lea ođasmahttán Stáhtaráđi prinsihppamearrádusa 22.12.2020 mielde hybridastrategiija doaibmaplána. Reivves celkojuvvo, ahte doaibmaplána ovdanbuktojuvvojit golbma epidemiija muttu karakteriserejeaddji govvádusa, maiguin ávžžuhusaid ja ráddjehusaid dárbu ja čuoziheapmi árvoštallojuvvojit ja mat geavahuvvojit mearrádusdahkama doarjjan guvllolaččat ja riikkaviidosaččat. Muddogovvadásaid muhtun detáljaid leat dárkkodan čavčča 2020 vásáhusaid vuodul.

Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija lea 28.1.2021 addán stivrenreivve *Ráddjendoaibmabijut virusvariántta ja epidemiija leavvama eastadeami várás* (VN/909/2021). Reivve mielde ođđa potensiaalalaččat mearkkašahtti epidemiologalaš áittadahkkin leat gávnahan SARS-COV-2 virusvariánttaid, mat levvet čielgasit jođáneappot go koronavirusa ovddit vuollettiipat. Vaikko dáhpáhusjápminlohku ii oro lassánan, sáhtta virusvariánta lassánettiin dagahit čielgasit ovdalis jođáneappot leavvi epidemiija ja lassánan dáhpáhusmeriid dihte duođalaččat risikeret dearvvašvuodafuolahusa guoddinnávcca. Virusvariántta dagahan mearkkašahtti ođđa epidemiijaáitaga dihte hybridastrategiija doaibmaplánii lea dahkon 26.1.2021 dievasmahttin, man stáhtaráđdi lea prinsihppamearrádusainis (STM/12/2021) dorjon. Reivves addojuvvojit doaibmaplána vuodul ávžžuhusat doaibmabijuide dálá dilis. Dasa lassan reivves ovdanbuktojuvvo, ahte doaibmaplána dievasmahttimis govviduvvojit njahkasit guokte epidemiija jođálmuvvama dilli ja daidda laktáseaddji doaibmabidjoollisvuolta.

Stáhtaráđi neahttasiidduin 19.2.2021 almmustuvvon dieđáhusas *Njoammundávdalága rievdadus lea nannejuvvon – guovlluid virgeoapmahaččat ožžot lasi vugiid koronavirusdilli doalaheami várás* celkojuvvo, ahte vuogit leat juhkon dásiide hybridastrategiija doaibmaplána mielde nu, ahte geatnegasvuodaid ja ávžžuhusaid sáhtta čavget, jus ovddit doaimmat eai leat doarvá. Dieđáhusa mielde epidemiija vuodđodásis dábálaš hygienijadoaimmat leat geatnegahtti buot áššehas- ja oassálastisajiin njuolga lága vuodul. Jođálmuvvanmutter virgeoapmahaš sáhtta dahkat guvllolaš mearrádusa, ahte doaibma galgá ordnejuvvot nu, ahte lagaškontávttat eai šatta. Leavvanmutter gielda dahje guovlohálddahuodoaimmahat

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

sáhtta giddet áššehasaidd ja oassálastiid geavahusa várás dárkkuhuvvon ealáhusdahje eará doaimma sajiiid guovtti vahkkui. Dieđáhusa mielde sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija ođasmahtta hybridastrategiija doaibmaplána nu, ahte das váldojit vuhtii ođđa doaibmafápmudusat sierra epidemiijamuttuin.

Dearvvašvuoda- ja buresveadjima lágádusa (DBL) hybridastrategiija čuovvuma riikkaviidosaš dilleárvvoštallanraportta 24.2.2021 mielde riikkaviidosaš epidemiijadilli hedjonii johtilit skábmamánu 2020. Čavčča ja dálvvi áigge guvllolaš diliit leat nuppástuvvan johtilit. Skábma-juovlamánu molsašuddamis dáhpáhusaid gávnnahedje badjel 3 100 vahkus. Juovlamánu áigge dáhpáhusmearit njidje, muhto dat jorgaledje ođđasit bajásguvlui ođđajagimánu vahkus 3. Riikkaviidosaččat geahčadettiin epidemiija ođđa lassáneapmi lea álgán guovvamánu gaskamuttus ja epidemiijadilli lea hedjonan mearkašahhtiláhkái.

Vahkus 7 (15.–21.2.) áigge gávnnahedje buohkanassii badjel 3400 ođđa dáhpáhusa, mii lea sullii 900 dáhpáhusa eanet go ovddit vahkus. Ođđa dáhpáhusaid gávnnahit olu sihke dieđus leahkki njoammungollosiin ja daid olggobealde. Virus gávdno álbmogis miehtá Suoma. Teasttaide leat mannan vahkuid áigge ohcalan čielgasit dávjjit go jahkemolsašuddamis. Oba riikkas ođđa njoammumiid njoammungáldu čielggaduvvui eanaš, badjel 65 % dáhpáhusain. Njoammumat leat eanaš bargoaškásaččain, dál eandalii nuorra ollesolbmui.

Dálá epidemiijadili govvidit stuorra guvllolaš earut. Vaikko epidemiija doalaheamis leat mángga báikegottis lihkostuvvan bures ja epidemiijadilli sáhtta váikkuhit dáhpáhusmeriid ja ilbmaneami geažil leat dál stádis, dili fáhkkes hedjoneapmi oba riikkas lea ain vejolaš. Mángga buohccedikšunbire guovllus leat raporterren joavkodávdaluvvamiid, main leat vuolgán johtui viiddes njoammungollosat. Oasi ođđa njoammungollosiin leat vejolaččat sáhtán eastadit ávžžuhusaid ja ráddjehusaid fuolalaš čuovvumiin.

Rievdan koronavirusat dahjege virusvariánttat sáhttet spiehkcasit iešvuodaidis geažil ovdal leavvan virusmáddodagas. Mánggat sierra koronavirusrievdadusat johtet máilmmiviidosaččat, ja earenoamážit Britannias gávnnahuvvon virusrievdadusa (B.1.1.7) leavvan Supmii fuolastahtta. 3.3.2021 rádjai Suomas leat almmuhan 1274 rievdan koronavirusa dagahan dáhpáhusa. Dáin 1205 leat Britannia virusrievdadusat, 68 Mátta-Afrihká virusrievdadusat ja okta nu gohčoduvvon Brasilia virusrievdadus.

Mánggat guovllut álge loahppajagis 2020 beaktillis doaibmabijuide epidemiija duostumii. Virusrievdadusa leavvama Supmii geahččalit duostut earret eará nu, ahte beavttálmahttet duostundoaimmaid rájain sihke ráddjehusaiguin ja ávžžuhusaiguin. Raporttas ovdanbukton fuopmášumiit deattuhit epidemiijadili beaktillis doalaheami mearkašumi boahtevahkuid ja –mánobajiid áigge maiddá Suomas, man dilli lea riikkaidgaskasaš veardideamis vel buorre.

Eurohpá dávddaideastadan- ja bearráigeahččoguoovddáš (ECDC) cealká ođasmahtton riskaárvvoštallamisttis, ahte doaisttáži ii leat doarvái duodaštus das, ahte boahkoheamiit geahpedivčče njoammumiid leavvama. ECDC maiddá ávžžuha, ahte mátkkošteaddjiid ii galggašii luoitit testemis dahje karantenas boahkohanduodaštusain.

Koronavirus njoammu eandalii guhkesáigge lagaškontávttas beaktilit. Juohkehaš sáhtta iežas doaimmain njoahcudit koronavirusa leavvama. Maiddá dearvvasin lea dehálaš geahpedit lagaškontávttaid beaktilit ja jus leat oba láivvesge koronavirusdávdi heivvolaš dávdamearkkat, galgá dakkaviide mannat testii. Ođđa

virusrievdadusaid njoammuma olbmos nubbái sáhttá eastadit seammá vugiiguin go álbmogis juo ovdalis gávnnavuvvon koronavirusa leavvama.

Epidemiija dustojuvvo njoammundávdalága vuođul vuosttažettiin báikkálaš ja guvllolaš doaibmabijuiguin. Epidemiijadili hedjonettiin galgá reageret johtilit ja njahkasit nu, ahte váldojuvvojit atnui beaktilis ja epidemiologalaččat vuogálaš lassedoaibmajuid. Guvllolaš, rivttesáiggálaš ja doarvái viiddes doaimmain sihke beaktilis testemiin ja njoammunvuohttimiin sáhttá doalahit epidemiija leavvama maid dai dalle, go jearaldagas leat rievdanvirusat.

Koronavirusboahkoheamat ovdánit bures buot spesiálavástoguovlluin. DBL raportere beaivválaččat dieđu boahkohemiid ovdáneamis neahttasiidduinis: covid-19-rokotusten edistyminen (covid-19-boahkohemiid ovdáneapmi).

Buohcciidiehtovuogádagaid dieđu sirdimis leat ain báikkuid ádjáneamat, ja dainna lágiin duođalaš boahkohuvvon olbmuid logut sáhttet leat stuorrát, go almmuhuvvon.

Guovlohálddahasdoaimmahaga ráddjenmearrádusaid ulbmilin lea njoammundávdalága 1 §:s ásahuvvon vugiin ovddalgihtii eastadit njoammundávdadili vearráneami. Joavkodávdaluvvamiid ja dávdda leavvama riska lea earenoamáš stuoris buot diliin, gos olmmošálbmot čoahkkana ja olbmot sáhttet šaddat lagaškontáktii guhtet guimmiineaset.

Epidemiijadilli Lappi buohccedikšunbires ja ožžojuvvon áššedovdiárvoštallamat

Koronavirusinfekšuvdnii ii dássáži leat buorideaddji dálkkasdikšun. Dearvvašvuođa ja buresveadjima lágádusa mielde infekšuvdna dagaha mánggaide buohccán olbmuide láivves dávdagova, muhto eandalii eallilan olbmot ja earát riskajoavkkuide gulli olbmot sáhttet oazžut duođalaš dávdda. Koronavirusinfekšuvdna njoammu vuosttažettiin riškanasnjoammumiin, go olmmoš gossá dahje gastá. Virus sáhttá maid dai njoammut bajážiin, maida gieskat leat gártan buohccán olbmo vuoŋŋahatvuhčosat. Virus johtá ain sihke Suomas ja viidat eará sajis máilmmis. Suoma álbmogis eanaš lea ain suojeheapmi njoammumii, go virus lea ođđa iige álbmogis leat dan suddjejeaddji vuosteávdnasat. Viiddis testemiin, buohcciid erremiin, njoammungollosiid guorahallamiin ja dávdaluvvan olbmuid karantenain sáhttá oassái, muhto ii oalát, eastadit dávdda leavvama.

Lappi guovlohálddahasdoaimmahaga doaibmaguovllu buohccedikšunbiret leat čakčamánu 2020 vuođđudan guvllolaš covid-19 -ovttasbargojoavkkuid sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija doaibmaplána mielde. Ovttasbargojoavkkuid dilleárvoštallamis váldojuvvojit vuhtii epidemiijadili lassin njoammuma dustendoaimmaid oppalaš váikkuhusat. Guovlohálddahasdoaimmahat lea mielde bargojoavkkuin, dego lea maid dai Dearvvašvuođa ja buresveadjima lágádusa sihke juohke guovllu ealáhus-, johtolat- ja birasguovddážiid ovddastus.

Ovttasbargojoavkkut čoahkkanit guovttis njealji geardde mánobajis.

Guovlohálddahasdoaimmahat lea 2.3.2021 ožžon Lappi buohccedikšunbire ovttasbargojoavkkus árvoštallama buohccedikšunbire covid-19-dillegovas ja dan ovdanbuktin oainnuid epidemiija doalaheapmái dárbbaslaš ráddjendoaibmabijuin.

Lappi buohccedikšunbire guvllolaš covid-19-ovttasbargojoavkku mielde buohccedikšunbire lea epidemiija jođalmuvvanmutter. Lappi buohccedikšunbire

addin dieđuid mielde eanaš njoammumiid boahtimušas sáhttet čielggadit, muhto eai buot.

DBL hybridastrategiija čuovvoleami dilleárvoštallanraportta (24.2.2021) mielde 14 jándora ilbmanepmi Lappi buohccedikšunbire guovllus vahkus 6 lei 19,6/100 000 ássi ja vahkus 7 30,7/100 000 ássi. DBL koronakártta miele 14 jándora ilbmanepmi 3.3.2021 lei 53,8/100 000. Positiivvalaš čájánasaid ossodat testejuvvon olbmuiin vahkus 6 lei 0,96 % ja vahkus 7 2,08 %.

Jurddaboáđus

Stáhtaráđđi ávžžuha dan 23.10.2020 addin prinsihppamearrádusas, ahte guvllolaš ráddjendoaibmabijuid ja njoammundávddaid leavvama ovddalgihtii eastadeapmái vuodđuduvvi ávžžuhusat sihke eará informašuvdnastivren čuozihuvvojit lága eaktudan vugiin njahkasit ja beaktilit. Doaibmabijut, mat váldojit atnui, galget ásašuvvot guvllolaš ja epidemiologalaš dili ja geavada ollašuttinvejolašvuodaid mielde vuogálaš ortnegii. Mearrádusat galget vuodđuduvvat guovllu virgeoapmahaččaid árvoštallama mielde dasa, mii lea beaktileamos ja rivttesmearálaččamus guvllolaš epidemiologalaš dillegova, njoammuma gálduid ja njoammunriskkaid guoski almmolaš ja guvllolaš áššedovdidieđu sihke eará anus leahki dieđuid vuodul.

Sierralágan doaibmabijuid guvllolaččat, báikkálaččat ja áiggálaččat čuozihuvvon, muhto viiddis ja nubbi nuppi doarju, geavaheapmi dahká oppalažžan guovlluide buoremus eavttuid doarjut epidemiija leavvama. Mearkkašahttiláhkái doaimma ráddjejeaddji, muhto eambo ráddjejuvvon dárkilis ja gaskaboddosaš doaibmabijut sáhttet leat vuodusteamis johtilis epidemiija váttásmuvvandiis.

Ovdalis ovdanbukton prinsihppamearrádusa 23.10.2020 vuolggasajit leat bukton ovdan maiddá stáhtaráđi neahttasiidduin almmustuhtton stáhtaráđi prinsihppamearrádusa 22.12.2020 mielde beaiváduvvon hybridastrategiija doaibmaplána covid-19-epidemiija doalaheami hybridastrategiija ollašuttimii ođđajagi-miessemánus 2021. Doaibmaplána mielde epidemiijadili hedjoneapmái galgá reageret johtilit ja njahkasit nu, ahte váldojuvvojit atnui beaktilis ja epidemiologalaččat vuogálaš doaibmabijut. Guvllolaš duostun- ja ráddjendoaimmat leat guovddážiis njoammumiid leavvama eastadeami dihte, vai dili hedjoneami ožžot bisánit. Guovllu dili árvoštaladettiin galgá mearkkašumi addit maiddá birasguovlluid njoammundillái sihke riikkaviidosaš epidemiijadillái. Ráddjendoaibmabijuid ii oáččo maiddá burgit ovdaláiggi, muhto baicca ávžžuhusaid ja ráddjehusaid galgá láivudit várrugasat, amas ođđa njoammungihput beasa šaddat. Dilis, goas ilbmanepmi lea oba riikka dásis badjánan ja ain eanet guovllut leat cealkán leat juogo jođálmuvvandan- dahje juoba leavvanmutter, sáhtta Dearvvašvuoda ja buresveadjima lágádus árvoštallat, ahte olbmuid dearvvašvuoda suodjaleami ja dearvvašvuoda fuolahusa guoddinnávcca sihkarastima dihte lea dárbu váldit atnui lassedoaimmaid olbmuid gaskasaš fysalaš kontávttaid geahpedeami váráš oba Suomas.

Virusvariántta dagahan epidemiijaáitaga dihte 26.1.2021 addon hybridastrategiija doaibmaplána dievasmahttimis govviduvvojit golbma doaibmabidjodási epidemiija johtilis jođálmuvvama ja oba riikka áiti leavvandási eastadeami várás iešguđetge dilis. Dál, go leat dásis okta, gustovaš ráddjendoaibmabijut guovlluin daid iešguđetge epidemiijadásis galget doalahuvvot unnimustá dál dásis, dassáži go virusvariántta

leavvama ja dan eastadeami dihte dahkkon doaibmabijuid váikkuhusa leat sáhttán ain árvvoštallat.

Guovlohálddahasdoaimmahat cealká, ahte koronavirusepidemiija lea oba Lappi buohccedikšunbire guovllus jođálmuvvanmutter (ilbmanepmi badjel 25/100 000), iige buot njoammungihpuid boahtimuša sáhte guorrat. Buohccedikšunbire áššedovdiárvoštallama mielde dát dagaha mearkašahtti riskka ođđa njoammumiid leavvamii guovllus.

Go váldojit vuhtii ovdalis máinnašuvvon sihke Dearvvasvuođa ja buresveadjima lágádusa ja buohccedikšunbire áššedovdiid addin ávžžuhusat, guovlohálddahasdoaimmahat atná njoammundávdda leavvama eastadeami dihte vealtameahtumin geatnegahttit buot njoammundávdalágas 58 d § 5 momeanttas dárkkuhuvvon doaibmiid ordnet 3 momeanttas dárkkuhuvvon publigummii rabas dahje ráddjejuvvon áššehas- dahje oassálastijoavkku orodeapmái dárkkuhuvvon sajiid Lappi buohccedikšunbire gielddaid guovlluin nu, ahte áššehasain ja doibmii oassálastiin sihke fáruin lea duohtadilis vejolašvuohta garvit 4 momeanttas dárkkuhuvvon lagaškontávtta nuppi nuppiide.

Doaibmi sáhttá ollašuttit iežas geatnegasvuođa áššehasmeari ráddjemiin, áššehas- dahje sadjeordnemiin dahje eará vugiin, mii váldá vuhtii su doaimma sierrasárgosiid.

Dán mearrádusas dárkkuhuvvon publigummii rabas dahje ráddjejuvvon áššehas- ja oassálastijoavkku orodeapmái dárkkuhuvvon sajít leat

- 1) Sissajit, mat adnojuvvojit badjel 10 áššehasa dahje oassálasti oktanaga orodeapmái sihke
- 2) areálalaččat ja doaimma geažil ráddjejuvvon olgosajit, mat adnojuvvojit oktanaga dárkkuhussii, mii lea oaivvilduvvon badjel 50 áššehassii dahje oassálastái ja maid atnimis dán doibmii doaimma lágideaddji vástida dihto áigemuttu.

Dán mearrádusas lagaškontákta meroštallo olbmuid orodeapmin njunnálagaid dahje seammá sajís vuollel guovtti mehtera gaskkaid guhtet guoimmisteaset badjel 15 minuhta áigge dahje olbmuid fysalaš kontáktan guhtet guoibmáseaset.

Mearrádus geatnegahtta čuovvovaš sajiid hálddašeamis vástideaddjiid ja daid doaibmiid, geat atnet daid doaimmasteaset:

- 1) priváhta servošat, vuodđudusat ja eará vuoigatvuodalaš persovnnat, eai goittotge idjadan- ja biebmandoaimmas addon lága 1 § 2 momeantta 6 čuoggás ja Ahvenanmaa vástideaddji láhka mearrádusain dárkkuhuvvon biebmandoaimma hárjeheaddjit;
- 2) priváhta ealáhušhárjeheaddjit;
- 3) gielddat ja gieldaovttastumit;
- 4) oskkoldatovttastumit ja
- 5) almmusvuoigatvuodalaš lágádusat.

Mearrádus ii heivehuvvo goittotge oahppolágádusaid doibmii, árrabajásgeassimii, ámmátlášmmohallamii iige priváhta dahje bearašeallimii gulli doibmii. Mearrádus ii oaččo hehttet geange vuoigatvuođa lágas mearriduvvon bálvalusaide, vuoigatvuođa oažžut iežas ášši gieđahallot doaibmaválddalaš virgeoapmahaččas iige dat oaččo hehttet virgeolbmo dahje virgehálddašeaddji dikšumis iežas virgedoaimmaid.

Dán mearrádusas dárkkuhuvvon doaibmi galgá váldit vuhtii maiddái 58 h § čuovvu geatnegasvuođa ráhkadit čálalaš plána das, mo dat ollašuhtá mearrádusas ásahuvvon geatnegasvuođaid ja ráddjehusaid. Jus doaimma ii leat vejolaš ordnet dán mearrádusa eaktudan vugiin, áššehas- ja oassálastisajiid ii leat vejolaš geavahit.

Lappi guovlohálddahasdoaimmahaga mearrádus Lappi buohccedikšunbire guvlui vuođđuduvvá dálá guvllolaš dili oppalašárvoštallamii, mas leat árvoštallan covid-19-dávdda guvllolaš duođalaš váikkuhusaid álbmotdearvvašvuhtii. Mearrádusas váldojuvvojit vuhtii Dearvvašvuođa ja buresveadjima lágádusa áššedovdámuša lassin maiddái guvllolaš virgeoapmahaččaid oainnut sihke sosiála- ja dearvvašvuođaministerija addin stivren ráddjendoaimmaid dárbbus. Doaibmabijuid árvoštaladettiin lea váldon vuhtii, ahte dáinna mearrádusain lea váikkuhus servodahkii, ekonomijai, ealáhuseallimii sihke vuođđovuoigatvuođaid ollašuvvamii. Ealáhushárjeheadji sáhtá mearrádusa čuovvu geatnegasvuođaid ollašuhdetettiin ovdamearka dihte gártat ráddjet áššehasmeriid, mii sáhtá doalvut boadumassimii ja heajudit doaimma gánnihahttivuođa ja váikkuhit ná maiddái barggolašvuhtii. Dáinna mearrádusain goittotge ráddjejuvvo doaibma duššebeare dan oasis go lea vealtameahtun jođálmuvvi ja eahpesihkkar epidemiologalaš dilis.

Ovdalis celkojuvvon vuođul dát mearrádus lea vealtameahtun njoammundávdda leavvama eastadeami dihte. Lappi buohccedikšunbire gieđdaid guovlluin. Guovlohálddahasdoaimmahat sáhtá dahkat njoammundávvdalága 58 d 1 momeantta čuovvu mearrádusa eanemustá ovttá mánotbadjái. Jus epidemiologalaš dilli nuppástuvvá, guovlohálddahasdoaimmahat árvoštallá dán čoahkkanemiid guoski ráddjenmearrádusa ođđasit.

HEIVEHUVVON RIEKTERÁVVAGAT

Njoammundávvdaláhka (1227/2016) 1, ja 8 §

Láhka njoammundávvdalága rievdeamis ja gaskaboddosaš rievdeamis (147/2021) 58 c, 58 d, 58 h ja 91 §

Stáhtaráđi ásahus njoammundávvdain (146/2017) 1 ja 5 §

Stáhtaráđi ásahus njoammundávvdain addojuvvon stáhtaráđi ásahusa (146/2017) 1 §:a nuppástuhttimis (69/2020) 1 §

NUPPÁSTUSOHCAN

Dán mearrádussii oažžu njoammundávvdalága 90 § 1 momeantta mielde ohcat nuppástusa Davvi-Suoma hálddahasriektái váidimiin dego gearregiin hálddahasáššiin addojuvvon lágas (808/2019) ásahuvvo. Váiddačujuhus lea mielddusin.

OLLAŠUHTTIN

Dát mearrádus ollašuhtto seammás vejolaš nuppástusohcamis fuolatkeahtá njoammundávvdalága 91 § 1 momeantta vuođul

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

LASSIEDIEDUT

Lassedieđuid áššis addet dárbbu mielde guovlohálddahasnjunušdoaktárat Sari Kemppainen (tel. 0295 017 350, šleađgapoasta sari.kemppainen@avi.fi) ja Tapio Kekki (tel. 0295 017 358, šleađgapoasta tapio.kekki@avi.fi) sihke hoavda Leena Räsänen (tel. 0295 017 385, šleađgapoasta leena.rasanen@avi.fi).

Njunušhoavda

Kaisa Ainasoja

Guovlohálddahasnjunušdoavttir

Sari Kemppainen

MILDOSAT

Lappi buohccedikšunbire guovllu gielddat

JUOHKIN JA ČAĐAHANMÁKSU

Mearrádus oppalašdiehtunaddimin

Dán mearrádusa diehtunaddin dáhpáhuvvá oppalašdiehtunaddimin. Áššegirji dollojuvvo buohkaide oaidninláhkáí Lappi Guovlohálddahasdoaimmahagas 28.3.2021 rádjai. Mearrádusa oaidninláhkáí bidjamis almmuhuvvo almmolaš diehtofierpmis guovlohálddahas neahttasiidduin www.avi.fi

Dán mearrádusa diehtunaddin gehččojuvvo dáhpáhuvván čihččet beaivve das, go ovdalis máinnašuvvon almmuhus lea almmustahtton guovlohálddahasdoaimmahaga neahttasiidduin.

Diehtun

Guovllu gielddat ja gieldaovttastumit

Birasdearvvašvuoda fuolahusa bearráigeahččoovttadagat

Lappi buohccedikšunbire, man bivdit dieđihit mearrádusa birra guovllus gielddaid njoammundávddain vástideaddji doaktáriidda

Lappi gávpeorganisašuvdna (su. Lapin kauppakamari)

Lappi fitnošeaddjit ro. (su. Lapin yrittäjät ry)

Lappi EJB-guovddáš

Lappi boleslágádus

Lappi gádjunlágádus

Sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi lohpe- ja bearráigeahččodoaimmahat

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

Dearvvašvuoda ja buresveadjima lágáduš
Sosiála- ja dearvvašvuodaministeriija
Stáhtaráđi kansliija gulahallanossodat
Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat
Sámediggi

Nuvttá

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 017 300
kirjaamo.lappi@avi.fi
www.avi.fi/lappi

Valtakatu 2
PL 8002
96101 Rovaniemi